

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาคิดตามปฏิกริยาทางอารมณ์ ความรู้ ความสามารถ ในการดูแลตนเองในผู้ป่วยภายหลังทำผ่าตัดโคลอสโตมีย์ที่ได้รับการ พยายามอย่างมีระบบขณะอยู่ในโรงพยาบาล

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ นางสาว พจนา ปิยะปรภณชัย

คุณวุฒิ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (พยาบาล)

ภาควิชา พยาบาลศาสตร์

คณะ แพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี

วันที่สอบ 30 มิถุนายน 2526

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคิดตามปฏิกริยาทางอารมณ์ ความสามารถในการดูแลโคลอสโตมีย์และการเปลี่ยนแปลงระดับความรู้ภายหลังสอนในผู้ป่วย ภายหลังทำผ่าตัดโคลอสโตมีย์ที่ได้รับการพยายามอย่างมีระบบ ขณะอยู่ในโรงพยาบาล ตัวอย่างที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งของเร็กตัม และได้รับการทำผ่าตัดแอนโท มิโน เพอริเนล รีเซคชั่น และทำโคลอสโตมีย์ชนิดถาวร จำนวน 4 รายที่รับไว้ รักษาในแผนกศัลยกรรม อายุรกรรม โรงพยาบาลรามาธิบดี ตั้งแต่ กุมภาพันธ์ - เมษายน 2526 กลุ่มตัวอย่างทุกรายได้รับการพยายามอย่างมีระบบจากผู้วิจัยในช่วง เช้า 8.00 - 12.00 น.ทุกวัน โดยผู้วิจัยได้คัดแปลงกิจกรรมการพยาบาลมาจาก ขบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพในผู้ป่วยหลังทำไอลีโอสโตมีย์ ของเลนนี่เบอร์ก และรอโบแธม แบ่งออก 3 ระยะ คือ ระยะแรกหลังผ่าตัด ระยะฟื้นฟูสมรรถภาพ และระยะก่อน กลับบ้าน การประเมินได้จากเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออก 4 ส่วนคือ ข้อมูล ส่วนบุคคล และข้อมูลเกี่ยวกับความเจ็บป่วย แบบประเมินปฏิกริยาทางอารมณ์

แบบประเมินความสามารถในการกระทำกิจกรรมเกี่ยวกับการดูแลโคลอสโตมีย์ และแบบทดสอบความรู้ เรื่อง โคลอสโตมีย์และการปฏิบัติคน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยใช้เทคนิคการสังเกตโดยมีส่วนร่วมในการดูแล การสัมภาษณ์และมีบันทึกคำรายงานของผู้ป่วย ผู้วิจัยได้ประเมินปฏิกิริยาทางอารมณ์ของผู้ป่วยหลังผ่าตัดวันที่ 1 จนกระทั่งจำหน่าย และปฏิกิริยาในช่วงเวลาที่สำคัญ คือ ปฏิกิริยาแรกเมื่อมองเห็นโคลอสโตมีย์ ปฏิกิริยาเมื่อผู้ป่วยดูแลโคลอสโตมีย์ด้วยตนเองเป็นครั้งแรก ปฏิกิริยาหลังจากมองดูโคลอสโตมีย์ครั้งแรกจนจำหน่าย และความรู้สึกต่อการมีโคลอสโตมีย์ เมื่อผู้วิจัยประเมินว่าผู้ป่วยพร้อมที่จะดูแลโคลอสโตมีย์ด้วยตนเองตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้ ก็จะเริ่มทำการสอนและสาธิตการดูแลโคลอสโตมีย์ข้างเคียง หลังจากนั้นในวันรุ่งขึ้นให้ผู้ป่วยดูแลโคลอสโตมีย์ด้วยตนเอง โดยอยู่ภายใต้การนิเทศจากผู้วิจัยทุกวัน พร้อมกับประเมินความสามารถในการดูแลโคลอสโตมีย์ตลอดจนการใช้เวลาทุกครั้งที่ทำจนจำหน่าย และเมื่อผู้ป่วยดูแลโคลอสโตมีย์ได้ 2 วัน ผู้วิจัยทดสอบความรู้ เรื่อง โคลอสโตมีย์และการปฏิบัติคนก่อนแล้วจึงทำการสอน หลังจากนั้นในวันรุ่งขึ้นจึงทดสอบซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า ปฏิกิริยาทางอารมณ์ของผู้ป่วยทั้ง 4 ราย มีอารมณ์วิตกกังวล/กลัว ตั้งแต่วันที่ 1 หลังผ่าตัดจนจำหน่าย อารมณ์โกรธพบ 3 ใน 4 ราย กล่าวคือ ผู้ป่วยรายที่ 1 พบตั้งแต่วันที่ 1 - 21 หลังผ่าตัด ผู้ป่วยรายที่ 2 พบในวันที่ 6 - 7 หลังผ่าตัด ผู้ป่วยรายที่ 3 พบในวันที่ 3 - 4 และ 7 - 8 หลังผ่าตัด ส่วนผู้ป่วยรายที่ 4 ไม่แสดงถึงอารมณ์โกรธตลอดระยะเวลาที่อยู่ในโรงพยาบาล สำหรับอารมณ์ซึมเศร้าส่วนมากเกิดในวันที่ 2 และ 3 เมื่อผู้ป่วยมองเห็นโคลอสโตมีย์ครั้งแรก 1 รายแสดงความรู้สึกเศร้าเสียใจถึงกับร้องไห้ และก่อนจำหน่ายไม่พบอารมณ์ซึมเศร้าในผู้ป่วยทั้ง 4 ราย ขณะที่อยู่ในโรงพยาบาลผู้ป่วยทั้ง 4 ราย มีคำพูดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งผู้ป่วยทุกรายมีปฏิกิริยาต่อกลิ้น การเปลี่ยนแปลงของอุจจาระ กลัวดูงหลูดกลัวเป็นที่รังเกียจของบุคคลอื่น และรู้สึกละอายต่อการไหลของอุจจาระในที่เปิดเผย อย่างไรก็ตามแม้ผู้ป่วยทั้ง 4 รายจะยังมีความวิตกกังวล/กลัว จนกระทั่งจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล แต่ผู้ป่วยก็สามารถยอมรับการมีโคลอสโตมีย์อย่างถาวรได้ เนื่องจาก

การทำโคลอสโตมีย์ช่วยให้ผู้ป่วยพ้นจากความทุกข์ทรมานจากความเจ็บปวด แต่จะช่วยให้
ให้อาการที่รบกวนความเป็นอยู่ดีขึ้น

ความพร้อมของผู้ป่วยที่จะเรียนรู้การดูแลโคลอสโตมีย์ด้วยตนเอง พบว่า
3 ใน 4 รายพร้อมในวันที่ 5 และ 1 รายพร้อมในวันที่ 4 หลังผ่าตัด ผู้ป่วย 2 ใน
4 รายมีความสามารถในการดูแลโคลอสโตมีย์ได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องช่วยเหลือ
ในวันที่ 3 หลังสอนและสาธิต 1 รายกระทำได้ในวันที่ 4 และอีก 1 รายผู้ป่วย
ต้องทำผ่าตัดถึง 2 ครั้ง จึงสามารถดูแลโคลอสโตมีย์ได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องช่วยเหลือ
ในวันที่ 20 หลังจากสอนและสาธิต เวลาที่ใช้ในการดูแลโคลอสโตมีย์ของผู้ป่วยทั้ง
4 ราย ในวันก่อนจำหน่ายเฉลี่ย 15 - 20 นาที

การเปลี่ยนแปลงระดับความรู้เรื่องโคลอสโตมีย์และการปฏิบัติตนของผู้ป่วย
ทั้ง 4 รายหลังจากดูแลโคลอสโตมีย์ด้วยตนเอง 2 วัน พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงของ
คะแนนก่อนสอน ซึ่งหลังจากสอนแล้วคะแนนความรู้ที่ทดสอบในวันรุ่งขึ้นเพิ่มขึ้นทุกราย

การศึกษาครั้งนี้เป็นแนวทางในการปฏิบัติทางการพยาบาล ซึ่งสามารถนำ
ไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยภายหลังผ่าตัดโคลอสโตมีย์บนคลินิคได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในเรื่องการแนะนำให้ความรู้แก่ผู้ป่วยเกี่ยวกับการดูแลโคลอสโตมีย์ด้วยตนเอง และ
การปฏิบัติตนก่อนที่จะจำหน่ายผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล เพื่อเป็นการเตรียมผู้ป่วย
ให้มีชีวิตอยู่กับโคลอสโตมีย์ได้อย่างเหมาะสมตามอัศภาพของแต่ละคนต่อไป และผู้วิจัย
ได้เสนอแนะกิจกรรมการพยาบาลผู้ป่วยภายหลังผ่าตัดแอนโคมิโน เพอร์เนียล
รีเซกชัน และทำโคลอสโตมีย์ชนิดถาวร เพื่อจะช่วยให้พยาบาลเข้าใจผู้ป่วยและให้
การดูแลได้อย่างเหมาะสม

Title : A Follow-up Study of Reactions, Knowledge and Capabilities in Self-Care in Postoperative Colostomates Who Received Systematic Nursing Care Throughout Hospitalization

Name : Potjana Piyapakornchai

Degree : Master of Science (Nursing)

Department : Nursing

Feculty : Medicine, Ramathibodi Hospital

Date of Thesis Defence : June 30, 1983

Abstract

The purpose of this study was to follow up reactions, knowledge and capabilities of self-care in postoperative colostomates who received systematic nursing care throughout hospitalization. Four hospitalized patients in the Medical - Surgical Department, Ramathibodi Hospital, who were diagnosed cancer of the rectum and underwent abdomino-perineal resection with permanent colostomy were purposively selected for this study during the period of February - April, 1983. All four patients received systematic nursing care from the investigator every day since postoperation throughout hospitalization from 8 - 12 O'clock. The systematic nursing care were modified from the rehabilitation process of ileostomy patients by Lenneberg and Rowbotham which were composed of three phases as follow,

immediate postoperative phase, recuperative phase and transition phase. The tool for collecting data consisted of 4 parts 1) personal data and data related to illness 2) observation from of patient's reaction 3) colostomy self care rating scale and 4) test of patients knowledge concerning colostomy and self practice.

Participant observation and interview were used in assessment and recording patient's emotional reactions both verbal and nonverbal behaviors by the investigator everyday since the first postoperative day until the patients were discharged, this included the patients' reaction at the first time of seeing their colostomies, the first time of performing care of the colostomies by themselves, and the feeling of having permanent colostomy. When the patients were ready to learn about colostomy care according to the predetermined criterias, the investigator demonstrated self care for colostomy to the patients at the bedside and the next day the patients began to care by themselves under the supervision of the investigator, and the self care capabilities were measured everyday throughout hospitalization.

When the patients assumed self care for their colostomies for two days. The investigator tested their knowledge about colostomy and self practice using 20 questions first and then the instruction of these knowledge were given to the patients about 20 minutes, on the next day the patients were tested the

same knowledge and self practice, using the same questions again.

The study revealed that all four patients had anxiety and fear since the first day of postoperative until discharge. There were three patients out of four who had anger; the first one demonstrated this reaction on the 1st through 21st; the second on the 6th through the 7th; and the third on the 3rd through the 4th and on the 7th through the 8th of postoperative day, the fourth patient did not demonstrate anger reaction. For the depression reactions occurred in 3 patients on the 2nd and 1 patient on the 3rd postoperative day, and when all the patients first saw their colostomies, one of the patient even cried when he saw his colostomy but before discharge this reaction were disappeared in all 4 patients. Throughout hospitalization, patient's verbalization strongly suggested that they were unique group which had commonalities problems. The patient's reaction to fecal odor, soiling and fear of detachment the appliance of colostomy bag, fear of repugnant to others. All 4 patients could perform their colostomy care within 15 - 20 minutes independently with full capabilities before discharge. The increment of knowledge about colostomy and self practice were demonstrated on the following day after the instruction in all patients.

From this study the investigator believed that, it would be a guide in caring for patient with newly established

colostomy. The nursing intervention in caring for the patient with abdominoperineal resection and colostomy were developed by the investigator to assist the staff nurses to understand patient's problem and to increase individualized care.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ พจนา ปิยะปกกรณชัย

วัน เดือน ปี 28 กุมภาพันธ์ 2491

สถานที่เกิด จังหวัดพิจิตร

วุฒิการศึกษา ประกาศนียบัตรพยาบาล ๓๓๓๓๓๓ และอนามัย วิทยาลัยพยาบาล
พุทธชินราช พิษณุโลก พ.ศ. 2513
ประกาศนียบัตรครูพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ
พ.ศ. 2516
ศิลปศาสตรบัณฑิต (พยาบาล) มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2521
การศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
พ.ศ. 2522

สถานที่ทำงาน แผนกการพยาบาลอายุรกรรม และศัลยกรรม วิทยาลัยพยาบาล
พุทธชินราช พิษณุโลก